

Verkiezingsprogramma 2018 – 2022

D66 ZOETERMEER

Samen krijgen we het voor elkaar

Vertrouwen en optimisme

Ons Zoetermeer is een stad waar het fijn wonen is, de voorzieningen op orde zijn, waar initiatieven van inwoners zoveel mogelijk worden gefaciliteerd en waar inwoners worden betrokken bij de keuzes die de overheid maakt. In dit verkiezingsprogramma geven we aan hoe we dat willen bereiken en behouden. We hopen dat je na het lezen er net zo overtuigd van bent als wij dat de door ons voorgestelde maatregelen de stad op een goede manier vooruit helpen.

D66 kijkt met vertrouwen en optimisme naar de samenleving – en dus ook naar de toekomst. Wij willen werken aan een vitale samenleving, aan een rechtvaardige samenleving en aan een gemeenschap waarin mensen elkaar en de overheid vertrouwen. D66 staat voor een open, transparante politiek. Daarbij richten we onze blik op de toekomst: ontwikkeling en vernieuwing, verduurzaming en de belangen van de jeugd.

Initiatieven uit de stad

We gaan voor een Zoetermeer waarin we niet tegenover elkaar staan, maar naast elkaar. Daarom heeft D66 de afgelopen collegeperiode krachtig ingezet op samenspraak. Besturen **met** de stad, in plaats van regeren **over** de stad. Een nieuwe relatie van inwoner tot overheid en bouwen aan vertrouwen. We hebben successen behaald, maar zijn nog niet waar we willen zijn. Samenspraak is dan ook in dit nieuwe programma van D66 weer één van onze speerpunten.

Zelfredzaamheid

D66 investeert in mensen, in de samenleving, in de stad. Onze samenleving biedt geweldige kansen, maar vraagt ook veel van ons. Wij willen mensen in staat stellen kansen te grijpen. Met de blik op de toekomst en op ontwikkeling en vernieuwing is het voor D66 dan ook logisch te kiezen voor het investeren in onderwijs en kennisontwikkeling. Inwoners zelfredzaam maken zodat ze de regie over hun eigen leven hebben.

Duurzaamheid

Maar we zijn niet zomaar individuen, we zijn een gemeenschap. We hebben elkaar nodig, voor geluk en voor steun. Daarom investeert D66 in een vitale en rechtvaardige samenleving: in cultuur, sport en bruis, en ook in solidariteit en zorg. En bovendien zijn we samen de stad. Die bouwen we met en voor de huidige en de komende generaties. D66 investeert om die reden in een gezonder, duurzamer en groener Zoetermeer.

Zoetermeer staat voor de opgave verder te groeien tot een stad van zo'n 150.000 inwoners. Voor D66 gaat kwaliteit daarbij boven kwantiteit. Wat ons betreft kan groei alleen met aandacht voor een evenwichtige bevolkingsopbouw, meer aandacht voor duurzaamheid en innovatie (zoveel mogelijk energieneutraal

bouwen) en meer aandacht voor gezond en groen. De groei van het aantal woningen mag zeker niet ten koste gaan van de groenbeleving in Zoetermeer en het welbevinden van de Zoetermeesters.

Leeswijzer

Of je nu voor het eerst kennismaakt met D66, als liefhebber dit verkiezingsprogramma doorspits of twijfelt door wie jij jezelf het beste vertegenwoordigd ziet, wij vinden het belangrijk om de basis en het toekomstperspectief van D66 Zoetermeer met je te delen.

Na een woord van onze lijsttrekker Robin Paalvast en een boodschap van Alexander Pechtold, de politiek leider van onze landelijke D66 afdeling, bespreken we per thema (hoofdstuk) een algemene visie en onze vertaling naar wat dat voor Zoetermeer betekent. Vervolgens benoemen we maatregelen waarmee wij verwachten dit toekomstbeeld te kunnen realiseren.

Tot slot bespreken we de richtingwijzers van D66, de uitgangspunten die leidend zijn in ons denken en handelen. Wij gebruiken deze richtingwijzers als leidraad om met elkaar in gesprek te gaan over onderwerpen die ons allemaal aangaan, zodat we vanuit een gemeenschappelijke basis tot passende initiatieven en voorstellen kunnen komen.

Robin Paalvast, Lijsttrekker D66 Zoetermeer

Ik mag net als vier jaar terug, D66 Zoetermeer als lijsttrekker aanvoeren. En dat doe ik graag, want de stad is nog lang niet af. Ook ik vind dat we de inwoners nog steeds te weinig betrekken bij nieuwe projecten. Er wordt nog teveel óver inwoners besloten in plaats van mét inwoners samengewerkt.

We hebben de afgelopen jaren als D66 laten zien dat het anders kan: samen met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden hebben we succesvol plannen kunnen ontwikkelen. Denk aan Hof van Seghwaert, de Cultuuragenda of de visie Centraal Park over het Dobbe gebied in de binnenstad. Samen met inwoners willen wij de stad besturen en ook de komende jaren willen we initiatieven uit de stad maximaal ondersteunen! D66 staat daarbij voor een dienstbare overheid die uitgaat van vertrouwen.

Ons tweede speerpunt is een duurzame en gezonde stad. Duurzaam, want we stoten met z'n allen nog veel te veel CO² uit. En dat moet en kan echt anders. We willen zo snel mogelijk van het aardgas af. Woningen moeten energieneutraal worden door ze vergaand te isoleren en voorzien worden van zonnepanelen op het dak. We willen de eigenaren van woningen daarmee helpen door een fonds op te richten waarmee je je woning budgetneutraal kunt verduurzamen. Voor de gezonde stad zetten we maximaal in op duurzaam vervoer, waarbij fiets en openbaar vervoer centraal staan. Ook willen we méér investeren in groen en natuur. Een groene omgeving is goed voor de leefbaarheid en ook goed voor de biodiversiteit. We doen het al goed met onze natuurgebieden in Zoetermeer, maar het kan nog veel beter!

Uiteraard gaan we voor goed onderwijs, u verwacht niet anders van D66! We willen iedereen kansen bieden, ongeacht je afkomst. Met het nieuwe kabinet waar D66 in zit, wordt fors meer geïnvesteerd in onderwijs door bijvoorbeeld kleinere klassen en een hoger salaris voor docenten. In Zoetermeer willen we daar bovenop investeren in een doorlopende leerlijn tussen scholen en bedrijfsleven. Leerlingen vinden dan makkelijker een baan als ze van school komen. Tenslotte willen wij gezonde scholen en daarom zetten wij in op het versneld verduurzamen van alle schoolgebouwen in Zoetermeer.

Onze belangrijkste verkiezingsitems zijn dus samen met de stad, investeren in duurzame woningen in een gezonde stad en beter onderwijs. Dat kunnen we natuurlijk niet alleen, daar hebben we ook u voor nodig. Samen krijgen we het voor elkaar!

Robin Paalvast.

Alexander Pechtold, Partijleider D66

Een ijzeren wet in de politiek is: alle politiek is lokaal. In Nederland ligt het hart van de politiek steeds nadrukkelijker buiten de muren van het Binnenhof en steeds meer binnen de grenzen van de gemeente. Als raadslid en wethouder in Leiden en burgemeester in Wageningen heb ik gezien hoe dat werkt. De belangrijkste vraag moet steeds zijn: 'Wat betekent dit voorstel voor mensen in hun dagelijkse leven, in hun directe omgeving?'

Het is van groot belang dat mensen kunnen meebeslissen over de indringende keuzes waar gemeenten voor staan. Worden de klassen van kinderen straks echt kleiner? Geven we voldoende ruimte aan duurzame initiatieven? Kan iedereen werk vinden die bij zijn of haar talenten past? Worden zorg en ondersteuning van ouderen, kwetsbaren en gehandicapten op maat geleverd? Krijgt de gemeente het voor elkaar genoeg woningen te bouwen voor iedereen? Houdt de gemeente financieel het hoofd boven water? Kunnen inwoners in de toekomst nog meebeslissen over hoe hun dorp of stad eruit ziet? Wij geloven dat het kan.

Op nationaal en lokaal niveau heeft D66 laten zien problemen op te lossen. D66 is de partij van levende idealen, niet van vastgeroeste ideologie. Wij zijn doeners zonder dogma's. D66 geeft antwoord op de vragen van nu, met de inzichten van nu en het oog op de toekomst. De aanstaande gemeenteraadsverkiezingen zijn voor D66 een unieke kans om op het lokale beleid een stempel te drukken, net zoals we dat landelijk doen. Kort nadat we de grootste progressieve partij zijn geworden bij de nationale verkiezingen, is het nú zaak om door te pakken. In dit verkiezingsprogramma staan plannen en ideeën voor de komende vier jaar. Geen valse beloftes, maar geloofwaardige politiek. De politiek van vernieuwing, verandering en verbinding. De politiek van hoop en van een uitgestoken hand.

D66 wil en kan het verschil maken. Daarvoor is elke stem nodig. Wij willen en kunnen onze idealen verwezenlijken en een optimistisch geluid laten klinken. Ook daarvoor is elke stem nodig. D66 wil concrete resultaten boeken en iedere gemeente een plezierige plek maken om te wonen. Daarom vraag ik iedereen naar de stembus te gaan. Uw gemeente kan op 21 maart 2018 voortrekker worden van het nieuwe Nederlandse optimisme. Het toonbeeld van een plek waar mensen er zijn voor elkaar, voor de buurt en voor de gemeente waarin we samen leven. Op het spel staat de toekomst van uw omgeving en, wie weet, een historische overwinning voor D66.

Samen staan we sterker. Samen krijgen we het voor elkaar. Elke stem telt.

Alexander Pechtold

Inhoudsopgave

1. Talenten ontwikkelen.....7	
<i>Onderwijs begint bij de basis</i>	
<i>Niet je afkomst..</i>	
<i>Toekomstgerichte onderwijshuisvesting</i>	
<i>Aansluiting met de arbeidsmarkt</i>	
2. Samen maken we de stad.....12	
<i>Initiatieven uit de stad</i>	
<i>Voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk</i>	
<i>Democratie</i>	
3. Duurzaam, natuur en groen.....15	
<i>Verduurzamen van woningen en gebouwen</i>	
<i>Nieuwbouw, renovaties en onderhoud</i>	
<i>Energie</i>	
<i>De gemeente geeft het goede voorbeeld</i>	
<i>Natuur en groen</i>	
4. Ondernemerschap, innovatie en werkgelegenheid.....20	
<i>Gunstig vestigingsklimaat voor ondernemers</i>	
<i>Innovatie</i>	
<i>Werk</i>	
<i>Regio</i>	
5. Zorgen voor elkaar.....22	
<i>Gezond samenleven</i>	
<i>Eigen regie</i>	
<i>Preventie</i>	
6. Ruimte om te wonen, werken en leven.....25	
<i>Woningbouw</i>	
<i>Leefomgeving</i>	
<i>Ruimtelijke ontwikkeling</i>	
<i>Verkeer en vervoer</i>	
7. Veilige stad waar iedereen zichzelf kan zijn.....30	
<i>Vrijheid in veiligheid</i>	
<i>Voorkomen is beter dan genezen</i>	
<i>De eigen omgeving veilig</i>	
8. Vrije tijd.....33	
<i>Sport en bewegen</i>	
<i>Kunst en cultuur</i>	
<i>De binnenstad</i>	
9. Financiën.....37	
10. De vijf "richtingwijzers" van D66.....38	
11. Verantwoording.....40	

1. Talenten ontwikkelen

Goed onderwijs is een belangrijke aanjager van kansen en de motor voor persoonlijke groei. Onderwijs en werk vergroten de zelfredzaamheid van mensen en creëren daarmee mogelijkheden om regie over je eigen leven te hebben. D66 zet zich in om iedereen kansen te bieden om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen. Hoewel het goed gaat in Nederland met het onderwijs, kan het altijd beter en daar zet D66 zich voor in.

Zoetermeer, maart 2022

Fatima, alleenstaande moeder van 2 kinderen: "Mijn kinderen konden toen ze 2 en 3 jaar waren bij de peuterspeelzaal taalles volgen. Ik kon die 2 ochtenden zonder dat zij mij stoorden ook taalles volgen en zoeken naar werk. Ik heb inmiddels werk gevonden bij een makelaar, op de administratie. Ik ben hier heel blij mee. Volgend jaar wordt mijn jongste kind 4 en dan gaat zij ook naar school. Misschien ga ik dan nog een dag extra werken!"

Onderwijs begint bij de basis

De eerste levensjaren van kinderen zijn erg belangrijk voor de verdere ontwikkeling. D66 ziet kinderopvang én school als een basisvoorziening die van hoge kwaliteit moet zijn: het gaat om taalbeheersing, het samen opgroeien van kinderen met verschillende achtergronden, het mogelijk maken voor ouders om te werken of zich te ontwikkelen met oog op de arbeidsmarkt.

Elk kind verdient immers de kans om zijn of haar talenten maximaal te ontplooien. Het is primair de taak van onze schoolbesturen om er voor te zorgen dat dit mogelijk is, maar de gemeente kan wel degelijk beleid maken en maatregelen treffen, naast natuurlijk de uitvoering van haar wettelijke onderwijstaken en –bevoegdheden zoals de verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting en de handhaving van de leerplicht.

- Omdat de eerste levensjaren van een kind bepalend zijn, willen we (leer)achterstanden bij peuters en kleuters voorkomen door vroegtijdige signalering. We willen dat alle kinderen tussen 2 en 4 jaar recht hebben op 16 uur voor- en vroegschoolse educatie (ook om eventueel taalachterstanden te voorkomen). De combinatie van zorg en werk van jonge gezinnen wordt hierbij ondersteund. Belangrijk is dat ouders worden betrokken bij de (taal)ontwikkeling van hun kind in de voor- en vroegschoolse educatie.
- Kinderen moeten zo goed mogelijk worden voorbereid op de toekomst. Zogeheten "21e-eeuwse vaardigheden" als creatief denken, mediawijsheid, ondernemerschap en digitale vaardigheden moeten daarom een belangrijke rol krijgen in het onderwijs. Wij willen dat kinderen al in het basisonderwijs met dit soort vaardigheden kennis maken. Scholen moeten hierin ondersteuning krijgen in de vorm van expertise en de juiste voorzieningen. D66 wil dan ook middelen

beschikbaar stellen voor de professionalisering van leraren op dit gebied.

- De democratie geven we dagelijks met elkaar vorm. Kennis over de werking van democratische instituties en mensenrechten is naar onze mening daarom onmisbaar voor volwaardige participatie. We vinden het belangrijk om kinderen te leren hun eigen mening te vormen en hen te leren accepteren dat er ook andere meningen bestaan en hen te leren hoe zij in de praktijk kunnen omgaan met verschillen in meningen. D66 wil dat de gemeente de schoolbesturen stimuleert om dit op te pakken, onder andere door het aanbieden van lespakketten en scholing van organisaties als ProDemos, Huis voor Democratie en Rechtstaat.
- Belangrijk voor D66 is dat alle basisscholen over een conciërge gaan beschikken. De Rijksoverheid stelt hiervoor in deze kabinetsperiode, op initiatief van D66, middelen beschikbaar. Met aanvullende middelen van uit de gemeente voor scholing en ondersteuning kan de conciërge een volwaardige plaats krijgen op de basisschool. De conciërge neemt de leraren taken uit handen, waardoor zij zich meer en beter op de leerlingen kunnen richten.
- We vinden het belangrijk dat jongeren goed worden voorgelicht en geprikkeld worden om in gesprek te gaan over alcohol, roken en drugs, ongezond en risicovol gedrag en de impact daarvan. We staan voor moderne, vroegtijdige en doorlopende voorlichting op scholen over gezondheid en seksualiteit. De gemeente dient hierbij te ondersteunen, want dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid met de ouders.
- Natuur-en milieu-educatie is belangrijk om bij kinderen bewustwording te kweken over het belang van natuur, milieu en duurzaamheid. Deze educatie is een aantal jaar geleden in Zoetermeer wegbezuinigd. In samenwerking met verschillende partijen willen wij dat een vorm van natuureducatie weer terugkomt.

Niet je afkomst..

Het uitgangspunt is iedereen een kans geven en het tegengaan van ontwikkelingsachterstanden. Het gaat niet om je afkomst, maar om je toekomst! D66 wil dat alle leerlingen worden gestimuleerd om het beste uit zichzelf te halen. Daarvoor is aandacht nodig: aandacht voor leerlingen die moeite hebben om mee te komen of, om wat voor reden dan ook, een achterstand hebben en aandacht voor leerlingen die een extra uitdaging kunnen gebruiken. D66 wil dat bijzonder talent wordt gekoesterd en gaat voor passend onderwijs voor alle leerlingen. Behalve voor cognitieve vaardigheden (zoals taal en rekenen) moet er ook aandacht zijn voor bewegingsonderwijs en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Ook moet er aandacht zijn voor eventuele problemen in de thuissituatie van leerlingen.

- Ieder kind heeft recht op een passende plek binnen het onderwijs en leerlingen moeten de aandacht krijgen die ze verdienen. D66 wil dat de gemeente er voor zorgt dat er voldoende schoolmaatschappelijk werk, jeugdzorg en jeugdgezondheidszorg wordt ingezet.
- We zijn voorstander van het uitrollen van de "Piëzo Talenten Academie" naar elke wijk in Zoetermeer. Deze 'academie' laat kinderen een breed beeld zien van de wereld, leert ze om verder te kijken, meer te durven en te doen.
- Ook in onze stad komt het voor dat sommige inwoners moeite hebben met lezen, schrijven en rekenen. Het vergroten van basisvaardigheden zoals de aanpak van laaggeletterdheid en laaggecijferdheid en het vergroten van de digitale vaardigheden is belangrijk. Daarvoor is een goede samenwerking tussen formele- en informele taalpartners (Taalhuis) in Zoetermeer noodzakelijk, uitgaande van de expertise en bijdrage van iedere organisatie.
- D66 wil inzetten op de integratie van vluchtelingen, door extra geld beschikbaar te stellen voor scholing van vergunninghouders, de inburgering onder regie van de gemeente uit te laten voeren en door extra ondersteuning van de taalklassen. Door vergunninghouders direct bij hulporganisaties zoals stichting Piëzo aan te melden kunnen zij worden opgenomen in de methodiek en daardoor sneller integreren, ontwikkelen en hun kansen vergroten.
- D66 wil zich extra inzetten voor de (hoger opgeleide) vergunninghouders. D66 wil dat de gemeente de samenwerking stimuleert met en tussen organisaties die zich richten op het ondersteunen en begeleiden van (hoger opgeleide) vergunninghouders. Denk hierbij aan UAF, studie en werk voor hoger opgeleide vluchtelingen.

Toekomstgerichte onderwijshuisvesting

D66 wil dat het onderwijs niet alleen past bij de huidige tijd, maar ook bij de toekomst. De gemeente kan, naast de uitvoering van haar wettelijke onderwijstaken en -bevoegdheden (zoals de verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting en de handhaving van de leerplicht), ook het verschil maken door op een informele wijze haar invloed te gebruiken. Het ideaal van D66 is dat er in elke wijk Integrale Kindcentra (IKC's) met buitenschoolse opvang, sportmogelijkheden en huiswerkbegeleiding aanwezig zijn. Alle inwoners moeten hier terecht kunnen.

- De gemeente is verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting en kan hier voorwaarden aan stellen. D66 wil dat scholen duurzaam en multifunctioneel zijn en een prettig en gezond binnenklimaat hebben. De eerste scholen worden nu al verduurzaamd en we willen dat de komende jaren alle scholen versneld verduurzaamd worden.
- De gemeente moet de samenwerking tussen scholen / kinderdagverblijven (IKC's), sociaal maatschappelijke organisaties en de sportverenigingen stimuleren en faciliteren. Kinderopvang en naschoolse activiteiten sluiten naadloos op elkaar aan. Voor ouders heeft de school flexwerkplekken, zodat ze desgewenst even kunnen werken op school om bijvoorbeeld de files naar hun werk te vermijden.
- Voor het kinderdagverblijf wil D66 soepelere regels m.b.t. de huur van gemeentelijke accommodaties en afspraken maken over tarieven (een commercieel tarief is niet altijd passend).
- D66 ondersteunt de ontwikkeling van een campus in Zoetermeer en is van mening dat de gemeente hierin een actieve rol moet pakken.
- Om studenten te ondersteunen wil D66 hen goede jongerenwoningen met snelle internetfaciliteiten.

Aansluiting met de arbeidsmarkt

Een veranderende arbeidsmarkt zorgt voor uitdagingen in het onderwijs. Het is van belang dat het onderwijs de leerlingen goed blijft voorbereiden op de arbeidsmarkt en daarbij ook aansluit op de ontwikkelingen op die arbeidsmarkt. D66 wil dat alle leerlingen na school in aanmerking te komen voor een goede baan en daarvoor is het behalen van de juiste diploma's noodzakelijk. Zonder startkwalificatie lopen jongeren een groter risico op (jeugd)werkloosheid. Samen met de scholen moet de gemeente de handen ineen slaan om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. De gemeente moet hier een actieve rol in nemen.

- Kinderen op de basisschool moeten al kennis maken met de verschillende soorten werk . Door hen 'arbeidsmarktbeust' te maken kunnen ze zien welke mooie en interessante kanten heeft de verschillende soorten werk en beroepen hebben;
- Dit willen we niet alleen op de basisschool, maar ook op het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs. Een middel voor het speciaal onderwijs is de Next Step beurs. Deze moet worden uitgebouwd en worden doorontwikkeld om meer stageplekken voor leerlingen uit het speciaal onderwijs te realiseren. De gemeente faciliteert en ondersteunt het overleg van het voortgezet onderwijs met diverse sectoren van het

bedrijfsleven in Zoetermeer om hier invulling aan te geven;

- D66 wil dat de gemeente de ontwikkeling van een platform stimuleert waar aanbieders en vragers van stageplekken gemakkelijker met elkaar in contact komen (aansluitend op <https://www.campuszoetermeer.nl/>).
- Er moeten meer experimenten komen met hybride leervormen, bijvoorbeeld MBO-studenten een groter deel van hun opleiding laten organiseren in een bedrijf (dus meer dan alleen stage), zoals bij de Warande nu een aantal winkelpanden wordt aangepast zodat studenten van het ID College in de toekomst de kans krijgen om in het Stadshart praktijkervaring op te doen.
- De samenwerking van het lokaal bedrijfsleven met het MBO moet worden versterkt. De gemeente moet hiertoe het gesprek voeren met RVOZ, Floravontuur en andere organisaties. Zo kan de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren door in te zetten op voorlichting, studiebegeleiding en aanbieden van stageplaatsen.
- Stimuleren van IT in het basis-, voortgezet en speciaal onderwijs. Enerzijds door extra lessen voor modern programmeren (bijv. machinelearning), anderzijds meer inzet van online trainingen om leerlingen (maar ook andere doelgroepen zoals ouders, vluchtelingen, herintreders) op een laagdrempelige wijze vakkenkennis bij te brengen.
- Het versterken van het hoger onderwijs in Zoetermeer met een focus op ICT wil D66 ook vormgeven door de samenwerking met het hoger onderwijs uit te bouwen. Een betere aansluiting van hoger onderwijs op praktijkgericht onderzoek en het lokale bedrijfsleven moet bevorderd worden. Dat kan door steviger aan te sluiten bij lectoraten. Zo is er op initiatief van D66 is er inmiddels een nieuw lectoraat op het gebied van Big Data Analytics in Zoetermeer gevestigd. In de komende periode willen we het aantal in Zoetermeer gevestigde lectoraten uitbreiden.
- Goed op de regionale arbeidsmarkt afgestemd onderwijs op MBO- en HBO-niveau versterkt het regionale vestigingsklimaat en de loopbaankansen van schoolverlaters. D66 wil dat Zoetermeer, als actieve stad, naast ICT onderwijs ook inzet op vrije tijdsmanagement.

2. Samen maken we de stad

D66 streeft naar een samenleving waarin mensen zelf kunnen bepalen hoe zij hun leven inrichten. De gemeente moet toegankelijk en transparant zijn voor de inwoners. Informatie over projecten en plannen dienen snel en accuraat te worden gepresenteerd. D66 pleit voor een klein en effectief openbaar bestuur. Zoetermeeders en bedrijven worden nauw betrokken bij het opstellen en uitvoeren van het beleid. Hierdoor zorgen we ervoor dat de gemeente dicht bij de Zoetermeeders staat.

Zoetermeer, maart 2022

“ De gemeente was in mijn wijk de Leyens op zoek naar een locatie voor een nieuwe skatebaan voor jongeren en nodigde inwoners uit mee te denken. Ik (Jan, 43 jaar en vader van 3 kinderen) voelde me geroepen en heb mij aangemeld. Samen met een aantal buurtbewoners hebben we verschillende plekken onderzocht en hebben we uiteindelijk een voorstel bij de gemeente neergelegd. Daar is de baan ook gekomen. Iedereen die bij het proces betrokken is geweest kijkt daar met een goed gevoel op terug, ook de mensen die de plaats van de skatebaan niet zagen zitten.”

Initiatieven uit de stad

Bij het tot stand komen van beleid vindt D66 Zoetermeer samenspraak met betrokkenen heel belangrijk. Dat leidt tot een breed draagvlak in de samenleving en het maximaal benutten van kennis en ervaring vanuit de samenleving. D66 wil dat inwoners in een vroeg stadium van het besluitvormingsproces inspraak krijgen, maar tegelijk moet een onderwerp voldoende tastbaar zijn voor inwoners zodat zij de urgentie en de gevolgen goed kunnen inzien. De gemeente moet bij de start van een samenspraakproces duidelijkheid verschaffen waar ‘speelruimte’ zit, open staan voor suggesties vanuit de samenleving die niet binnen de eigen organisatie zijn bedacht, helder zijn in overwegingen die tot afwijzing hebben geleid.

Ook eigen initiatieven verdienen meer aandacht en ondersteuning. We zien veel betrokken vrijwilligers die een grote bijdrage aan Zoetermeer leveren. Van energiecoöperatie tot gezamenlijk groenbeheer, van WhatsApp groepen in de straat tot het zelf beheren van een buurthuis. De gemeente moet een actieve rol vervullen bij het stimuleren, ondersteunen en begeleiden van deze participatie. We zijn ervan overtuigd dat hierin investeren zich terugbetaalt in betere en meer gedragen besluiten.

- D66 wil inwoners zelf de regie geven over financiële middelen die voor hun buurt beschikbaar zijn en zelf laten beslissen waar de prioriteiten in de buurt liggen. Dit kan door gebruik te maken van buurtbijeenkomsten en online inspraakmogelijkheden.
- De rol van de gemeente moet liggen in het initiëren en stimuleren dat bewoners en ondernemers meer met elkaar in contact worden gebracht en

samenwerken. Bijvoorbeeld door de belangenorganisaties aan elkaar te koppelen zodat ondernemers, werknemers afvaardigen om in te springen waar er tekorten zijn aan vrijwilligers (maatschappelijk verantwoord ondernemen).

- D66 ziet graag een jongerenfractie in Zoetermeer, bestaande uit 10 jongeren uit de bovenbouw van het voortgezet onderwijs die de raad gevraagd en ongevraagd adviseert. Adviezen worden 'geadopteerd' door de gemeenteraadsfracties.

Voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk

Een levendige democratie vraagt om actief burgerschap. Voor D66 is meedenken, meedoen en meebeslissen in de eigen stad een belangrijk uitgangspunt. D66 Zoetermeer vindt het belangrijk dat een breed palet van inwoners bij de lokale democratie en besluitvorming wordt betrokken, juist ook de mensen die niet als eerste hun stem of hun initiatief laten horen. Niemand mag worden uitgesloten en democratie moet voor iedereen toegankelijk zijn.

- D66 is van mening dat er zo begrijpelijk mogelijk met inwoners moet worden gecommuniceerd.
- Ook fysiek mag niemand worden uitgesloten. D66 Zoetermeer ondersteunt de in 2017 opgerichte Toegankelijkheidsraad dan ook van harte. Bevorderd dient te worden dat Zoetermeer in alle sectoren van de samenleving toegankelijk is of gaat worden voor bewoners of bezoekers met een beperking. In onze stad moeten alle publieke gebouwen, alsmede de openbare ruimte, toegankelijk zijn voor mensen met een fysieke en/of visuele beperking. Dat geldt ook voor gebouwen en ruimten waar de gemeente niet direct de verantwoordelijkheid voor draagt, zoals restaurants en andere gelegenheden waar publiek kan komen. Het begrip toegankelijkheid dient ruim te worden uitgelegd zodat personen met een beperking volledig kunnen deelnemen aan alle facetten van het openbare leven.
- Voorwaarden voor actief burgerschap zijn veiligheid en een transparante overheid. De gemeente moet de privacyregels in acht nemen en de privacy van haar inwoners beschermen. Als het niet (meer) nodig is om persoonsgegevens op te slaan dan wil D66 dat ze worden vernietigd.

Democratie

Democratie is meer dan één keer in de vier jaar stemmen. De uitdagingen die de komende jaren voor ons liggen vragen niet alleen een actieve en flexibele houding van de inwoners, maar ook van ambtenaren, bestuurders en politici.

- D66 vindt het belangrijk dat er geluisterd wordt naar inwoners en er in het bestuurlijke besluitvormingsproces ruimte is om daar aan gehoor te

geven. Bij een nieuw coalitieperiode moet niet alles in beton gegoten zijn, er moet ruimte zijn voor nieuwe inzichten.

- De gemeenteraad houdt het algemeen belang in de gaten wanneer er keuzes moeten worden gemaakt en belangen moeten worden afgewogen. De eindverantwoordelijkheid voor die besluitvorming ligt bij de gemeenteraad. Moeilijke keuzes die gemaakt worden, moeten goed gecommuniceerd worden en gaan altijd gepaard met een samenspraaktraject .

3. Duurzaamheid, natuur & groen

Bij het klimaatakkoord in Parijs is afgesproken dat de temperatuur niet meer dan 1,5 tot 2 graden mag stijgen. D66 stelt zich volledig achter dit akkoord. Dit is een ambitieuze doelstelling. Om dit te bereiken moeten we volop inzetten op de verduurzaming van woningen en gebouwen, elektrisch vervoer, schone energie, schone lucht en een buitenruimte die het veranderende klimaat kan gaan opvangen.

Zoetermeer, maart 2022

Carla (50 jaar, woont in Seghwaert) "Het is goed dat D66 veel aandacht besteed aan de afvalscheiding. Ik vind het goed dat alle mogelijkheden worden onderzocht om de afvalstoffen die goed als grondstof voor nieuwe producten herbruikbaar zijn zo makkelijk mogelijk voor inwoners te kunnen scheiden. Ik ben blij dat D66 daarbij ook kijkt naar mogelijkheden voor nascheiding, vanuit efficiency en om te voorkomen dat er steeds meer containers voor de deur komen te staan."

Verduurzamen van woningen en gebouwen

Ongeveer een derde van de CO2-uitstoot van Zoetermeer komt door het verwarmen van huizen. Door het verduurzamen van woningen valt daarom veel winst te behalen. Er zijn meerdere fondsen en regelingen om woningeigenaren te ondersteunen bij het verduurzamen van hun pand. De bekendheid hiervan is echter laag en de informatie is vaak niet gemakkelijk te vinden. Daarom willen wij dat de gemeente de regelingen beter gaat promoten.

- Er moet één pagina op de gemeentesite komen waarop alle fondsen en regelingen, inclusief die van andere overheden en instanties, op overzichtelijke wijze te vinden zijn. Woningbezitters worden zo ondersteund met goede informatievoorziening.
- We kiezen voor een wijk / buurtgerichte aanpak voor het verduurzamen van de woningen in de stad omdat oudere woningen nu eenmaal andere aanpassingen nodig hebben dan recent gebouwde woningen. De gemeente maakt daarom een plan waarin ze aangeeft hoe iedere wijk/ buurt energie-neutraal gaat worden en woningbezitters krijgen begeleiding bij het op goede wijze verduurzamen van hun woningen.
- We willen per wijk een contactpunt creëren, waar de wijkbewoners ondersteuning kunnen krijgen in het verduurzamen van hun woning. Voor veel bewoners en VvE's is het tijdrovend om uit te zoeken wat de beste manieren zijn om hun huis te verduurzamen. In de wijk kan zo concreet advies en begeleiding gevraagd worden om die keus te maken. Hiermee versnellen we de verduurzaming van de Zoetermeerse woningvoorraad.
- De gemeente moet ondersteuning bieden als eigenaren van vastgoed in de stad hun panden willen verduurzamen. Zo wil D66 wil eigenaren van

koopwoningen de mogelijkheid bieden gebruik te maken van een fonds om hun woning energieneutraal te maken. Dit fonds verstrekt een lening, die betaald wordt met wat nu betaald wordt aan de energierekening.

- D66 ziet een belangrijke rol weggelegd voor de woningbouwcorporaties bij de verduurzaming van de woningen. We willen dat er heldere afspraken door de gemeente worden gemaakt met alle woningbouwcorporaties in Zoetermeer voor het verduurzamen van hun woningvoorraad.
- Bestaande (sociale) huurwoningen zullen ook geïsoleerd moeten worden. Woningverhuurders worden gestimuleerd dit te doen, doordat zij in ruil voor verbeteringen een vergoeding mogen vragen. Deze moet echter niet te hoog zijn, want we willen dat de huurder niet enkel profiteert van een beter huis, maar ook van lagere energiekosten. We willen experimenteren hoe deze vergoeding eruit kan zien.

Nieuwbouw, renovaties en onderhoud

Voor nieuwbouw willen wij dat de gemeente strenge eisen gaat stellen ten aanzien van duurzaamheid, waaronder de verplichting dat woningen CO2-neutraal worden gebouwd.

- De komende jaren worden er in Zoetermeer ter uitvoering van het woningbouwprogramma circa 1.000 woningen per jaar nieuw gebouwd. D66 wil dat deze woningen zoveel mogelijk aardgasvrij en energieneutraal worden en daarmee in de eigen energiebehoefte voorzien.
- Ook bij onderhouds- en bouwprojecten moet er meer aandacht komen voor duurzaamheid. We willen duurzaamheid een belangrijk aandachtspunt maken bij vergunningen. Wie een aanvraag doet voor een bouwvergunning moet aangeven of en hoe er naar duurzaamheid is gekeken. Zo zorgen we ervoor dat er bij verbouwingen wordt nagedacht over de mogelijkheden om te verduurzamen en vergroten we de bewustwording.
- Grote bedrijven hebben al een milieu-investeringsplicht bij een terugverdientijd van vijf jaar of minder. Wij willen dat dit actief wordt gehandhaafd en dat kleine bedrijven worden gestimuleerd om hieraan deel te nemen.

Energie

Ons gasnetwerk is lange tijd de bron geweest van warmte in ons huis. Het Nederlandse gas is eindig en in Groningen ondervindt men de nadelige gevolgen van de gaswinning. Om niet afhankelijk te zijn van import uit andere landen, maar vooral omdat we duurzame warmte willen, gaan we panden anders verwarmen. Schone energie heeft de toekomst!

- We willen het plaatsen van zonnepanelen stimuleren door meer aandacht te vragen voor de financieringsmogelijkheden.
- Het burgerinitiatief DEZO is een Energie Coöperatie die zich in Zoetermeer inzet voor de verduurzaming van de stad. We willen dat de gemeente dit ondersteunt en faciliteert.
- Het stimuleren van windenergie kan de gemeente onder meer doen door locaties aan te wijzen voor windmolens, uiteraard in goed overleg met omwonenden, zodat er draagvlak is. In de Balij stuitte de mogelijke komst van een windturbine op veel verzet van de omwonenden. D66 ziet Bleizo als een meer geschikte locatie voor een windturbine.
- In plaats van gasnetten komen er duurzame alternatieven, zoals warmtenetten die beheerd gaan worden door één overkoepelende instelling zonder winstoogmerk.
- We willen dat de gemeente per wijk in kaart brengt welke mogelijkheden er zijn voor geothermie, warmtenetten en andere duurzame oplossingen. Investerings in warmtevoorzieningen voor gebouwen en maatregelen om woningen duurzamer te maken, worden gekoppeld aan investeringen in de openbare ruimte (riolering, klimaatadaptatieve inrichting), zodat wijken integraal verbeterd worden en daarmee de waarde van woningen en wijken verbetert (wijksgewijze investeringsplannen).
- Om snel stappen te kunnen zetten in de verduurzaming van de warmtevraag willen we onderzoeken of het mogelijk is dat Zoetermeer gebruik maakt van de restwarmte van de Rotterdamse haven die via een warmtenet naar Den Haag wordt gebracht. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat er afspraken worden gemaakt over het verduurzamen van de voedingsbronnen van het net zodat we zo snel mogelijk de restwarmte van vervuilende bedrijven kunnen vervangen door bijvoorbeeld aardwarmte.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente laagdrempelige initiatieven ondersteunt, die gericht zijn op het verminderen van het energiegebruik, zoals de energy-party's en adviezen van de energieconsulenten van Piëzo.

De gemeente geeft het goede voorbeeld

Wij willen dat de gemeente het goede voorbeeld geeft als het gaat om duurzaamheid. De gemeente moet zich ontwikkelen tot een duurzame organisatie en daarom moet de energie die de gemeente inkoop moet 100% duurzaam zijn. Door haar inkoopkracht als stuurmiddel in te zetten, jaagt de gemeente duurzame ontwikkelingen aan.

- Gemeentelijke panden en gemeente-afhankelijke gebouwen moeten zoveel mogelijk groene daken en zonnepanelen krijgen.
- Er moet een plan komen voor het vastgoed van de gemeente om dit klimaatneutraal maken. De verduurzaming van gebouwen zal niet ten koste gaan van het geld dat voor de activiteiten in dat pand bedoeld is, denk bijvoorbeeld aan schoolgebouwen.
- De gemeente moet bij haar inkoopbeleid een streng toetsingskader hanteren op het gebied van duurzaamheid van de ondernemingen waarbij zij inkoop. Dit toetsingskader zal ook gehanteerd worden voor andere activiteiten van de gemeente, zoals het investeringsbeleid en het subsidiebeleid.
- We willen tenslotte duidelijk hebben welke regels en welk beleid verduurzaming in de weg staan en die aanpassen.

Natuur en groen

In en om Zoetermeer is er veel natuur en groen. Aan de rand van de stad zijn prachtige natuurgebieden zoals het Balijbos, het Noordelijke Plassengebied en de Meerpolder. D66 wil deze natuurgebieden behouden en beschermen en in deze gebieden de biodiversiteit bevorderen.

- Binnen de stad heeft Zoetermeer veel parken, zoals het Buytenpark, het Westerpark, het Burgemeester Hoekstrapark, het Binnenpark, het Van Tuijllpark. Deze parken koesteren we als de longen van onze stad.
- Ook willen we de cultuur-historische linten zoals Voorweg en Zegwaartseweg beschermen.
- Daarnaast is er in de woonwijken veel groen. Dit groen in de wijken is heel belangrijk voor het woon- en leefgenot. Dit groen moet dan ook behouden blijven en waar mogelijk worden uitgebreid. Doordat we de komende jaren fors groeien als stad is het voor ons een belangrijke uitdaging om de leefomgeving aantrekkelijk, groen en gezond te houden. Wij willen ons hiervoor inzetten en ervoor zorgen dat alle Zoetermeeders gezonde lucht kunnen inademen en op korte afstand van parken, water en groenvoorzieningen wonen.
- Ook in de binnenstad willen we meer groen. We onderschrijven daarom de visie op de ontwikkeling om het gebied rond van de Dobbe om dit verder te vergroenen.

Het belang van groen in de stad reikt voor D66 verder dan ontspanning en genot. Groen vervult ook een belangrijke functie in het opvangen van de

gevolgen van klimaatverandering. In de stad is het een stuk warmer dan daarbuiten en in de toekomst zullen regenbuien zwaarder zijn dan nu. Hittestress en wateroverlast vormen dan ook steeds vaker een probleem voor onze leefomgeving. In een versteende wijk is het op een hete dag soms acht graden warmer dan in een groene wijk. Dit leidt tot gezondheidsproblemen bij de kwetsbare groepen, zoals kinderen, ouderen en zieken.

- Het weghalen van stenen en het toevoegen van groen helpt bij het verkoelen van de stedelijke omgeving en het opvangen van regenwater. Wij willen samen met bewoners plekken aanwijzen in de stad om te ontstenen en bijvoorbeeld schoolpleinen vergroenen.
- Niet alleen op de grond, maar ook in de vorm van verticale tuinen en groene daken op gebouwen in de stad. Klimaatverandering moet ook een overweging zijn bij alle ruimtelijke ontwikkelingen van de stad. Bouwen in Zoetermeer hoort altijd klimaat adaptief te zijn.

4. Ondernemerschap, innovatie en werkgelegenheid

D66 vertrouwt op de eigen kracht van mensen. Ondernemende mensen vormen het fundament van een open en dynamische maatschappij. Wij waarderen ondernemerschap. We willen dat het voor bedrijven en instellingen aantrekkelijk is om zich in Zoetermeer te vestigen en dat ze hier kansen krijgen om door te groeien.

Zoetermeer, maart 2022

Jesse, pas afgestudeerd ICT-er: "Ik heb eerst MBO en toen HBO gedaan, een ICT-studie aan de Haagse Hogeschool op de Dutch Innovation Campus. Nu ben ik klaar en sta ik te popelen om met mijn eigen startup aan de slag te gaan. Ik heb een idee om een *tool* te ontwikkelen waarmee leraren van basisscholen hun leerlingen kunnen leren programmeren. Gelukkig biedt de gemeente mij een leegstaand bedrijfspand aan waar ik mijn bedrijf kan opstarten tegen relatief lage kosten!"

Als gevolg van de groei van Zoetermeer de afgelopen 5 jaar is er volop werk te vinden in de stad en zijn er voor mensen als Jesse genoeg mogelijkheden. Zoetermeer is uitgegroeid tot een stad van formaat met bijbehorend voorzieningenniveau én werkgelegenheid.

Gunstig vestigingsklimaat voor ondernemers

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat betekent: een goed aanbod van opgeleide werknemers, betaalbaar vastgoed en een goede bereikbaarheid, maar ook mooie en veilige winkelstraten, een breed aanbod van cultuur en horeca, een mooie en groene omgeving, en natuurlijk een uitstekende dienstverlening vanuit de gemeente. Bovendien moet de gemeente concurrerende vestigingsvoorwaarden bieden.

- Nieuwe bedrijfsvestigingen faciliteren door de eerste drie jaar geen WOZ-belasting op bedrijfspanden te heffen.
- Winkeliers en horecaondernemers zelf hun openingstijden laten bepalen.
- Functievermenging ('*blurring*') zo veel mogelijk toestaan om meer mensen naar winkelstraten en culturele instellingen te trekken.
- Regels kritisch tegen het licht houden, om bijvoorbeeld soms een vergunningsplicht te vervangen door een meldingsplicht.
- Experimenteren met regelluwe zones, bv. reclame in de openbare ruimte.
- Verduurzaming van onroerend goed te bevorderen, eventueel met een subsidieregeling of vrijstelling van leges.
- Leeg commercieel vastgoed helpen te transformeren tot bedrijfsverzamelgebouwen voor zzp'ers en startende ondernemers.

Innovatie

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat komt innovatie ten goede. Het is belangrijk dat innovatie niet alleen bijdraagt aan het verdienvermogen van ondernemingen, maar ook aan verduurzaming. Daarmee moet de gemeente rekening houden, zowel bij het werven van nieuwe bedrijven als in het eigen aankoopbeleid.

- Door innovatiegericht in te kopen, kan de gemeente innovatie stimuleren.
- Leer van de ouderen en bedenk nieuwe, slimmere, effectievere en duurzame oplossingen voor de verschillende marktfragen van de toekomst.
- Stimuleer de innovatie van de werkgelegenheid: toekomstgericht en vanuit een markt vraag gedacht.

Werk

Door uitbreiding van het aantal woningen en inwoners zijn er meer voorzieningen nodig en komt er meer werkgelegenheid. We willen al onze inwoners stimuleren naar vermogen te leren of te werken. De gemeente moet wie werk zoekt daarbij helpen. Dat vraagt om maatwerk. De regie moet daarbij zo veel mogelijk bij de mensen zelf liggen.

- Mensen in de bijstand helpen weer een arbeidsritme op te bouwen.
- Mensen met een uitkering niet onmiddellijk korten als ze een opleiding volgen of een onderneming beginnen.
- Voor een aantal mensen die op een uitkering aangewezen zijn een pilot met een basisinkomen starten.

Regio

Veel Zoetermeerders hebben een baan elders in de regio en veel mensen van elders werken hier. Als het om economie en werk gaat, moeten we over onze gemeentegrenzen heen kijken en samenwerken met onze buurgemeenten. Samen moeten we zorgen voor een goede *branding* van onze regio, investeringen in onderwijs en onderzoek bevorderen en gericht bedrijfsinvesteringen aantrekken.

- D66 is dan ook voorstander van samenwerking in onder andere MRDH-verband en met Innovation Quarter en de Economic Board Zuid-Holland.

5. Zorgen voor elkaar

Wat de overheid over zorg beslist raakt mensen vaak direct. Iedereen heeft wel eens hulp nodig. Wanneer dat nodig is, zorgen we voor elkaar. Simpel en snel. Niet alleen waar het gaat om de 'fysieke zorg'; het gaat ook om geestelijke gezondheidszorg, jeugdzorg en schuldhulpverlening. De laatste jaren zijn veel zorgtaken naar de gemeente gegaan, een zware opgave omdat het met minder middelen moest.

Zoetermeer, maart 2022

De vrouw van Hans (75) is al enkele jaren dementerende: " Ik merkte dat de zorg mij teveel werd. Omdat ik niet zo goed wist hoe ik hulp kon krijgen heb ik een afspraak gemaakt voor het WMO-spreekuur gemaakt. Daar werd ik goed op weg geholpen en ben ik te weten gekomen dat de gemeente mijn kan ondersteunen als mantelzorger. Ik kreeg daarbij tips van een professionele hulpverlener zodat mijn vrouw langer thuis kon blijven wonen. Ook nam een vaste vrijwilliger mijn vrouw iedere week even mee naar het ontmoetingscentrum voor dementerenden bij de stadsboerderij hier in de wijk, zodat ik ook even tijd voor mezelf had. Helaas redden we het nu samen écht niet meer en woont ze ergens anders, waar ze goed verzorgd wordt. Gelukkig wel in de buurt. Ik kan haar iedere dag opzoeken. Wat ik mooi vind om te zien is dat zij opleeft wanneer er activiteiten zoals het muziekfeest door de gemeente worden georganiseerd."

Gezond samenleven

Zoetermeer staat samen met haar maatschappelijke organisaties voor de uitdaging om op de zorgvraag afgestemde hulp voor onze inwoners ook écht mogelijk te maken. Denken vanuit bewoners en niet vanuit beleid! Iedereen in Zoetermeer moet weten waar je met een hulpvraag terecht kunt. Dat betekent een goede bereikbaarheid van het WMO-loket zowel fysiek, telefonisch als digitaal.

- Voor mensen die ondersteuning nodig hebben wil D66 dat er waar mogelijk één professional is die voor hen aanspreekpunt is voor alle ondersteuning.
- D66 wil dat de Wijkzorgnetwerken (WZN) bekender en beter aanspreekbaar worden. Het vroeg signaleren van hulpvragen, het actief benaderen van bewoners die minder actief hulp zoeken en het bouwen van netwerken vraagt veel capaciteit en creativiteit van deze netwerken.
- De stadsboerderijen ontwikkelen zich geleidelijk tot ontmoetingscentra voor bewoners (van de wijk). Deze combinatie van functies biedt kansen.
- Dat geldt ook voor andere mogelijke ontmoetingscentra in de wijken (de zogenaamde 'huiskamers van de wijken'). Denk hierbij aan een eetcafé of de gemeenschappelijke ruimtes bij flats, die voor een aantal mensen aantrekkelijk kunnen zijn. De gemeente kan hierbij, samen met de

corporaties, een faciliterende rol spelen.

Eigen regie

D66 wil dat mensen meer eigen regie en passende hulp dichtbij hebben wanneer dat nodig is. Bewoners moeten zoveel mogelijk betrokken zijn bij de invulling van de ondersteuning en hun eigen plan. Ondersteuning en zorg is het prettigst met een grote rol voor mensen dichtbij maar we moeten daarbij oppassen dat we niet een te zwaar beroep op het eigen netwerk van inwoners te doen. Met een persoonsgebonden budget (PGB) kunnen Zoetermeeders meer regie nemen over de hulp die zij nodig hebben.

- Wij vinden dat de gemeente bewoners pro-actiever moet informeren en ondersteunen wanneer bewoners willen kiezen voor een aanbieder waar de gemeente geen contract mee heeft. Het PGB moet een vast onderdeel zijn in de afweging die zorgvragers maken voor zorgondersteuning.
- D66 heeft oog voor nieuwe initiatieven. Om te zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen is het handhaven van de huishoudelijke hulp belangrijk. D66 is voorstander van een vervolg op pilotprojecten zoals 'Verzorgd Thuis'. Deze pilot waarbij huishoudelijke hulp, begeleiding en persoonlijke verzorging door één persoon wordt gedaan wordt door cliënten als positief ervaren.
- We willen ruim baan voor initiatief van bewoners op het gebied van zorg en ondersteuning voor elkaar, met meer samenwerking tussen formele en informele zorg. Dat vereist een cultuuromslag in denken en doen. Naast de grote zorgaanbieders zijn er ook eigen initiatieven, zoals Wijzelf Zorgcoöperatie en D66 vindt het belangrijk deze initiatieven te bevorderen en te helpen uitvoeren.
- Veranderende woonwensen van ouderen die zo lang mogelijk zelfstandig willen blijven, alsmede het relatief sterk toenemen van het aantal ouderen in Zoetermeer de eerstkomende jaren, maken het nodig dat we meer passende woningen in de bestaande wijken worden gebouwd.
- Behalve nieuwbouw kan ook worden gedacht aan het aanbieden van gemeentelijke subsidies voor het levensbestendig maken van woningen, zodat mensen zo lang mogelijk bij elkaar in hun vertrouwde leefomgeving kunnen blijven. Hierbij moet zeker meer aandacht worden geschonken aan de bevordering van e-health.

Preventie

Voor alle zorg en hulpverlening geldt: voorkomen is beter (en goedkoper) dan genezen en dus willen we inzetten op preventie. Hier ligt een belangrijke taak voor de gemeente. D66 Zoetermeer zet in op vroegsignalering, goede en

voldoende voorlichting en beschikbaarheid van informatie. Dit geldt zowel voor de (geestelijke) gezondheidszorg, de jeugdzorg als de schuldhulpverlening. Door het vergroten van zelfredzaamheid en het inzetten van het sociale netwerk, blijft zorg, voor wie dat écht nodig hebben, toegankelijk en betaalbaar.

- Adequate én betaalbare jeugdzorg waarbij ook regionaal wordt samengewerkt omdat er zo, naast het bieden van maatwerk en kennisdeling, ook schaalvoordeel te behalen is. Lokaal waar kan en regionaal waar moet.
- D66 Zoetermeer wil een pilot met schuldsanering voor jongeren starten, zoals bijvoorbeeld in Den Haag, waarbij de gemeente de schulden overneemt en saneert. In ruil daarvoor maakt de jongere een plan om zijn financiën weer op orde te brengen.
- D66 wil blijven werken aan een rookvrije generatie! Kinderen moeten kunnen wonen, leven, leren, opgroeien, sporten en spelen in een rookvrije omgeving. Waar kinderen zijn, hoort niet gerookt te worden. Op initiatief van D66 wordt ingezet op het rookvrij maken van plaatsen waar jongeren verblijven - zoals schoolpleinen en kinderboerderijen.
- Laagdrempelige inloopsprekuren in wijkcentra (of op andere centrale punten in de wijk als winkelcentra, sportscholen, basisscholen etc.), met verwijs- en informatiefunctie.
- Mantelzorgers desgewenst ondersteunen c.q. zodanig ontlasten dat zij in staat blijven hun rol te vervullen.
- Huisartsenposten hebben een centrale functie, de eerste lijn hulpverlening kan versterkt worden door het aanbod hier te centraliseren.
- Brede voorlichting over toenemende relevantie van kennis over digitalisering. Aanbieden mogelijkheid voor digitaal onderwijs voor inwoners die nu nog niet voldoende digitaal vaardig zijn. Dit omdat de inzet van zorg (vanuit de gedachte van e-health) en de dienstverlening steeds meer digitaal zal worden.

6. Ruimte om te wonen, werken en leven

We willen als stad gezond blijven. Een stad met een goed en volwaardig voorzieningenniveau. Volgens de Regionale Bevolkingsprognose van het Planbureau voor de Leefomgeving dreigt Zoetermeer een krimpgemeente te worden.

Zoetermeer zet daarom in op een 'schaalsprong' en wil groeien tot een stad van minimaal 150.000 inwoners. Hiervoor zijn minstens 10.000 extra woningen nodig. Wat D66 betreft kan deze groei niet alleen bestaan uit groei in aantallen maar gaan we voor kwaliteit. We willen dat er ruimte blijft voor groen en water, met oog voor de sociale functies in de buurten en de omgeving verduurzamen zodat Zoetermeer een leefbare stad blijft.

Zoetermeer, maart 2022

Dustin, 37 jaar, woont in Driemanspolder. Hij is niet zo lang geleden uit Den Haag naar Zoetermeer verhuisd. "Ik dacht altijd over Zoetermeer dat je daar nog niet dood gevonden wilde worden. Maar ja, mijn gezin groeide en daarmee ook de behoefte aan een ruimere woning en prettige leefomgeving. Zoetermeer heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in de woningvoorraad, maar ook in de kwaliteit van de stad. En dat is te merken ook! Ik woon nu een jaar in de stad en wil niet meer weg. Het groen, de goede bereikbaarheid, de juiste balans tussen bruis en rust, ik heb mijn mening over Zoetermeer volledig bijgesteld. Ik zie ons hier ook als de kinderen de deur uit zijn blijven wonen!"

Woningbouw

We willen dat alle Zoetermeeders een passende woning hebben in een Zoetermeer dat groen en leefbaar is en blijft. De groei van het aantal woningen betekent een kans. We willen meer maatwerk op de woningmarkt en toekomstbestendig bouwen. Dat betekent dat we in de keuzes die we maken niet alleen rekening houden met de huidige inwoners, maar ook met de inwoners van de toekomst. D66 zet in op duurzaam bouwen en voldoende ruimte voor natuur en milieu - want een prettig leefklimaat is ook gezond en groen.

- Om de doorstroom te bevorderen zal er moeten worden gebouwd voor het middensegment. Met woningbouwcorporaties dient de gemeente hierover afspraken te maken. Op initiatief van D66 zijn percentages vrije sectorhuur in de bouwagenda opgenomen die gerealiseerd moeten worden.
- De gemeente moet actief sturen op doorstroming. Dit kan onder andere door hierover afspraken te maken met de woningbouwsector over bijvoorbeeld tegemoetkomingen in verhuiskosten.
- De woonbehoeften veranderen. Steeds meer mensen willen in de binnenstad wonen. We moeten dan ook zorgen voor meer woningen in de

binnenstad.

- Er is een tekort aan jongerenwoningen waardoor veel jongeren de stad verlaten. Om jongeren in de stad houden zal ook juist voor deze groep moeten worden gebouwd.
- Tegelijkertijd zijn er steeds meer senioren en willen zij langer zelfstandig wonen. Dat betekent levensloopbestendig bouwen en bouwen voor senioren.
- D66 wil de sociale huur in Zoetermeer in verhouding houden met omliggende gemeenten.
- We geven er de voorkeur aan om eerst leegstaande (kantoor)gebouwen te transformeren. Leegstaande kantoren tasten de leefbaarheid in de buurt aan en transformatie van bestaande gebouwen is duurzamer.

Leefomgeving

De leefomgeving verdient, zeker met de voorgenomen groei, de aandacht. We willen een veilige, groene en gezonde leefomgeving die inwoners uitnodigt te bewegen, ontspannen en elkaar te ontmoeten. De Zoetermeerse wijken zijn wijken voor iedereen. We willen dat elke wijk een divers woningaanbod kent, voor de verschillende woonwensen. We houden bij het maken van onze keuzes voor de inrichting van de openbare ruimte rekening met de huidige inwoners, maar ook met onze kinderen en kleinkinderen.

- D66 wil de "losse" stukjes groen in de stad met elkaar verbinden om zo het groene karakter van de stad behouden en versterken en niet gaan volbouwen.
- Onze Zoetermeerse wijken kunnen groener. Groen in de wijk stimuleert mensen, met name ouderen, om meer te bewegen. Bovendien stimuleert groen dat mensen elkaar ontmoeten.
- Bewoners zijn de belangrijkste gebruikers van het groen in de openbare ruimte. Het moet daarom makkelijker voor bewoners worden om parken en groen in de buurt zelf in beheer te nemen, of hierin samen te werken met de gemeente.
- Wij willen ook bedrijven de kans geven dit ter hand te nemen, altijd op basis van heldere afspraken over de kwaliteit en toegankelijkheid van het groen en de openbare ruimte. Groen in zelfbeheer zorgt voor meer betrokkenheid bij de buurt, draagt bij aan de kwaliteit van het groen én

bespaart de gemeente geld dat daardoor op een andere manier kan worden ingezet.

- Kinderen moeten bij huis kunnen spelen dus er moeten voldoende kleine en grote speelplekken zijn. D66 is voorstander van meer natuurlijke speelplekken.
- Het tekort aan parkeerplekken in de wijken moet wat ons betreft worden ingevuld met groene oplossingen, zoals "verhard gras".
- D66 wil het inwoners zo makkelijk mogelijk maken om afval te scheiden. Het moet makkelijker worden om afval gescheiden aan te bieden en afvalscheiding moet positief worden beloond.
- D66 wil verder dat de mogelijkheden onderzocht worden om aan nascheiding te doen zodat er meer grondstoffen uit het restafval gehaald worden.
- De gemeentelijke prullenbakken in de openbare ruimte moeten worden vervangen voor bakken met 3 openingen: GFT, plastic en restafval.

Ruimtelijke ontwikkeling

Hoewel de nieuwe omgevingswet langer op zich laat wachten vindt D66 dat de gemeente al wel zou moeten werken in de geest van deze wet. Keuzes voor ruimtelijke ontwikkeling integraal afwegen dus en samenwerken aan een betere ruimtelijke kwaliteit. We willen dat inwoners en ondernemers meer ruimte krijgen om hun ideeën in te brengen en te realiseren.

- We verwachten van ontwikkelaars dat zij zich inspannen om omwonenden en andere betrokkenen invloed te laten uitoefenen op hun plannen. Op die manier ontstaat er een gedragen voorstel. Dit betekent dat de gemeente kwaliteitseisen moet ontwikkelen voor het inspraakproces. De gemeente kan dan toetsen of aan de eisen is voldaan en maakt tot een slot een integrale (waarden)afweging.
- Dit vraagt wel om een andere werkwijze waarbij meer ruimte aan ontwikkelaars, inwoners en andere betrokkenen wordt gegeven. Ambtenaren toetsen niet langer voorstellen aan bestemmingsplannen, maar ondersteunen ontwikkelaars om de kwaliteit van hun voorstellen te verbeteren. Ze gaan dus in gesprek met, coachen en begeleiden betrokkenen.

Vervoer en verkeer

Iedereen moet zelf kunnen kiezen welk vervoermiddel hij of zij kiest. D66 kiest voor de fiets als belangrijkste vervoermiddel binnen de stad. Een goede

luchtkwaliteit is van levensbelang voor een stad waar veel mensen dicht op elkaar wonen. Fijnstof, roet en stikstof uit verbrandingsmotoren zorgen voor een slechte lucht en zijn daarom schadelijk voor de gezondheid. Er moeten meer doorgaande fietspaden komen fietsers voorrang hebben op auto's. Voor de bereikbaarheid in de regio wil D66 inzetten op meer Randstadrail verbindingen, bijvoorbeeld naar Rotterdam en Leiden.

- We willen de hoeveelheid schadelijke stoffen drastisch verlagen tot een norm die lager is dan de Europese Unie voorschrijft. Door het faciliteren van een goede infrastructuur voor elektrisch vervoer, o.a. door het plaatsen van laadpalen, wordt voorrang geven aan elektrische rijders.
- Alle verkeersrotondes zijn dankzij D66 motie aangekleed en geadopteerd voor groen en kunst. De Maxima-rotonde vraagt nog om een "koninklijke" aankleding.
- We zijn en blijven voorstander van een eigen Randstadrail station voor de wijk Noordhove. De gemeente moet hiervoor bij de HTM en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag het overleg openen.
- Tegengaan van geluidshinder door verkeer is ook belangrijk. Dankzij D66 wordt al veel gedaan gericht op stil asfalt, geluidsschermen, gevelisolatie en snelheidsremmers. Dit beleid moet worden voortgezet.
- Voetpaden vormen vaak het sluitstuk van de inrichting van de openbare weg, terwijl ze juist een belangrijke rol in de gebiedsontwikkeling horen te spelen. Er moet meer aandacht voor komen, waarbij in het bijzonder naar de toegankelijkheid voor mensen met een beperking moet worden gekeken. De nieuwe toegankelijkheidsraad kan hier ook een rol in krijgen.
- We willen goede Park&Ride voorzieningen aan de rand van de stad (BLEIZO), die aansluiten op ons hoogwaardig openbaar vervoersnetwerk. Ook willen we dat deze Park&Rides aantrekkelijker worden gemaakt door deze uit te breiden met Park&Bike zodat je vanuit de auto snel kunt overstappen op de (OV-)fiets en andersom met de fiets kan overstappen op OV of deelauto.
- Slim parkeren betekent ook slim omgaan met parkeernormen (regels die ervoor zorgen dat bij de bouw van woningen, kantoren of andere gebouwen voldoende parkeerplekken worden aangelegd). Veel projecten komen moeilijker van de grond als er ook nog eens (veel) dure parkeeroplossingen moeten worden aangelegd. Daarom willen we dat in Zoetermeer waar mogelijk lagere parkeernormen worden gehanteerd. Daarbij denken we vooral aan nieuwbouw voor specifieke doelgroepen

(jongeren, ouderen, young professionals: kortom mensen die kiezen voor wonen in een stedelijk milieu) en plekken die heel goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer dan wel zich lenen voor nieuwe concepten zoals het delen van (elektrische) auto's.

- Verkeersveiligheid bij scholen en sportverenigingen verbeteren: meer Kiss&Ride voorzieningen om de kinderen veilig af te zetten en verkeerd geparkeerde auto's rondom scholen aanpakken om de verkeersveiligheid te vergroten.
- Naar scholen moeten vrij liggende fietspaden komen. D66 gaat ervoor zorgen dat er een duidelijke inventarisatie komt welke verbeteringen te realiseren zijn.

7. Veilige stad waar iedereen zichzelf kan zijn

Zonder veiligheid is er geen vrijheid, democratie of recht. Mensen kunnen alleen in vrijheid keuzes maken als zij veilig zijn of zich veilig voelen. D66 wil dat mensen zich vrij kunnen bewegen en in vrijheid keuzes maken over hoe hun leven vorm te geven. We vinden dat de gemeente ook een rol heeft in het beschermen van onze democratische rechtsstaat en tegen geweld, georganiseerde criminaliteit en andere vormen van ondermijning.

Hoewel het aantal meldingen van criminaliteit in Zoetermeer de afgelopen jaren gedaald zijn, voelen we ons niet veiliger. D66 neemt die gevoelens serieus, maar wil het beleid niet laten leiden door angst. We kiezen voor effectieve maatregelen in plaats van schijnveiligheid. Daarbij zullen we altijd scherp zijn op de privacy.

Zoetermeer, maart 2022

Ans, 45 jaar. Ze woont met haar gezin in de wijk Meerzicht. De wijk verloederde volgens Ans en ze voelde zich al een tijdje niet meer zo prettig in haar eigen buurt. "Sinds 2 jaar werken wij samen met de gemeente en de politie. Als bewoners kunnen we enge plekken aangeven en mogen we meedenken over prioriteiten in de wijk. De wijkagent zit elk dag in de wijkpost en is heel benaderbaar. We hebben informatie gekregen over de beveiliging van ons huis. Ik voel me veiliger en vind het heel prettig dat ik als bewoner serieus wordt genomen."

Vrijheid in veiligheid

Vrijheid van religie, religie met vrijheid. Iedereen heeft de vrijheid te geloven of niet te geloven. In Nederland gelden wetten voor iedereen en hebben we normen en omgangsvormen tussen mensen onderling. Daarbinnen vinden mensen met verschillende geloven of levensovertuigingen al eeuwen een manier om samen te leven. Daar kan wrijving ontstaan. Op school, werk, vereniging en in de buurt komen we juist nader tot elkaar. In Zoetermeer is ruimte voor mensen van iedere geloofs- of levensovertuiging.

- We willen ontmoetingen tussen verschillende groepen bevorderen, omdat juist ook in tijden van spanning het belangrijk is het gesprek te blijven aangaan en naar elkaar luisteren. Voor discriminatie, homofobie, antisemitisme, moslim- of christenhaat is in onze stad geen plaats.
- Veiligheid is een voorwaarde voor vrijheid en gelijke kansen. Teveel mensen worden geconfronteerd met geweld. Het terugdringen van geweld omwille van ras, seksuele geaardheid, geloof of geslacht vraagt om preventie. Dat begint bij bewustwording van het probleem en het eigen recht op lichamelijke integriteit.
- Het bestrijden van dit geweld vraagt om aandacht van politie en justitie, maar ook om preventie vanuit de gemeente en GGD. D66 wil dat het aanbieden van kwalitatief goede, uitgebreide seksuele voorlichting op alle scholen wordt

gestimuleerd.

- D66 wil dat ook dat voorkomen van geweld tegen dieren in onze stad de aandacht krijgt die het verdient. Het welzijn van dieren moet beter worden beschermd. D66 wil dierenwelzijn in Zoetermeer onder meer bevorderen door preventieve maatregelen door dierenwelzijnsinstellingen en de dierenbescherming.
- D66 wil dat ook de gemeente stimuleert dat de aangiftebereidheid wordt verhoogd en steunt maatregelen als anonieme aangifte en bescherming van mensen die aangifte doen, bijvoorbeeld bij huiselijk geweld.

Voorkomen is beter dan genezen

In onze stad moeten bewoners en bezoekers zich veilig voelen. En net als bij de zorg geldt ook hier, voorkomen (preventie) is beter dan genezen. D66 Zoetermeer wil inzetten op maatregelen die zich richten op het voorkomen dat mensen afglijden in de criminaliteit.

- Preventie is de basis voor veiligheid. Preventie begint bij het onderwijs, door het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het volgen van jongeren die van het rechte pad af dreigen te raken. Effectieve preventie vraagt om goede samenwerking tussen gemeentelijke diensten, politie, scholen, zorg- en welzijnsinstellingen en private diensten.
- Nog meer dan we al doen wil D66 dat wordt ingezet op de aanpak van hinderlijke en overlast gevende jeugdgroepen. Vaak gaat het hier om jongeren met meerdere problemen. Nog te vaak worden verschillende problemen vanuit verschillende instanties benaderd. Een effectieve aanpak is frontlijnsturing: in plaats van mensen vanuit beleid te benaderen of met repressieve maatregelen, worden mensen en hun sociale omgeving direct betrokken bij de aanpak van problemen.
- D66 is voor het reguleren van wietteelt en uiteindelijk legalisering van softdrugs. Wij zijn van mening dat daarmee de gezondheidsrisico's van drugsgebruik worden verminderd en de overlast en criminaliteit die gepaard gaat met illegale wietteelt wordt beperkt. Legale verkooppunten geven minder overlast en criminaliteit.
- Op deze manier komt bovendien ruimte voor adequate voorlichting aan (jonge) gebruikers, die gepaard moet gaan met een ontmoedigingsbeleid vanuit de overheid, zoals ook voor alcohol en tabak het geval is.
- Bij veiligheidsmaatregelen moet wel altijd rekening worden gehouden met de invloed die deze maatregelen hebben op de privacy van inwoners. Het aantasten van de privacy vraagt altijd om een transparante en zorgvuldige

afweging. Om die reden zijn we terughoudend bij het inzetten van cameratoezicht en preventief fouilleren, zeker als deze maatregelen alleen leiden tot schijnveiligheid. Wat D66 betreft moet de gemeenteraad altijd geraadpleegd worden voor de inzet van deze instrumenten.

De eigen omgeving veilig

Om je eigen buurt als veilig te ervaren is het belangrijk dat die buurt schoon en heel is. De gemeente Zoetermeer heeft Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) in dienst die de omgeving controleren en daarmee de leefbaarheid vergroten. D66 Zoetermeer vindt dit waardevol en hecht eraan dat regels worden gehandhaafd. Maar evengoed zijn wij van mening dat een ieder ook verantwoordelijk is voor zijn eigen buurt en woning. Helaas schiet de veiligheid van woningen te vaak tekort.

- De gemeente dient het nemen van eigen verantwoordelijkheid te stimuleren en voorlichting te geven over geschikte sloten op het huis en andere manieren om inbraak tegen te gaan, maar ook over buurtwachten. Samenwerking met woningbouwcorporaties is noodzakelijk.
- We zijn voorstander van politie in de buurt. De wijkagenten hebben een belangrijke functie in de wijk en moeten goed bereikbaar zijn door bijvoorbeeld vaste spreekuren op drukke ontmoetingsplaatsen in de wijk.
- Samenwerking met de bewoners wordt door de gemeente gestimuleerd en gefaciliteerd. Initiatieven als Waaks! en WAS (Wijk en Agent Samen) verdienen de steun van de gemeente.
- Een onderdeel van preventie is de uitstraling van een buurt, het onderhoud moet goed zijn. Adoptiegroen, adoptie-prullenbakken, opschoondagen. Het zijn middelen die ertoe bijdragen dat bewoners zich meer betrokken én meer verantwoordelijk voelen voor de eigen leefomgeving. Wij willen dat de gemeente dergelijke initiatieven ondersteunt, stimuleert en uitbreidt.
- Vooral senioren zijn slachtoffer in eigen huis. Zij komen bijvoorbeeld makkelijk ten val en hebben, vergeleken met de rest van de bevolking, een grote kans slachtoffer te worden van brand in de woning. Samen met de brandweer moet een checklist voor brandveiligheid in woningen worden ontwikkeld. De huisbezoeken bij ouderen door preventiespecialisten moeten worden uitgebreid.

8. Vrije tijd

D66 wil dat mensen zich kunnen ontwikkelen. Als individu, maar ook als onderdeel van de samenleving. Mensen ontwikkelen zich niet alleen op school of op hun werk, maar ook in hun vrije tijd. Sporten, bewegen, kunst, cultuur, uitgaan, het zijn manieren om te ontspannen en om samen te zijn.

Zoetermeer, maart 2022

Bas en Carlijn: "Vroeger zeiden we altijd tegen elkaar dat als de kinderen het huis uit zouden zijn, wij Zoetermeer uit zouden gaan. Terug naar Den Haag waar we allebei zijn geboren. Maar de afgelopen jaren is er zoveel meer aanbod in de stad! Er zijn leuke evenementen, er zijn leuke terrassen en restaurant gekomen en het culturele aanbod is op niveau. Onze kinderen zijn inmiddels de deur uit en we hebben onze eengezinswoning te koop gezet. Maar we blijven in Zoetermeer en gaan op zoek naar een appartement aan de rand van de binnenstad!"

Sport en bewegen

Sporten en bewegen is goed voor mensen, het is gezond, kan voorkomen dat je ziek wordt en verhoogt je welzijn. En daarbij geldt: jong geleerd is oud gedaan. Bovendien komen mensen met verschillende achtergronden en van alle leeftijden met elkaar in contact op het sportveld en in het park. Sport en bewegen voorkomt in die zin ook een tweedeling, het brengt mensen samen.

- Uitgangspunt is dat altijd wordt gestreefd naar zelfredzaamheid van verenigingen en andere sportaanbieders. Waar nodig dient de gemeente verenigingen te ondersteunen om de zelfredzaamheid te vergroten; de gemeente heeft hier capaciteit voor ter beschikking.
- D66 vindt het belangrijk dat iedereen, ongeacht afkomst, seksuele geaardheid en religie, zichzelf kan zijn. Dat geldt dus ook in de recreatiesport. De gemeente kan hierin een actieve rol vervullen. Dit kan met behulp van samenwerkingspartners (denk bijvoorbeeld aan de John Blankenstein Foundation).
- Alle kinderen moeten kunnen sporten. Een vergoeding van sportactiviteiten wordt opgenomen in de Zoetermeerpas.
- Bij de inrichting van de openbare ruimte moet rekening worden gehouden met het stimuleren van sport en beweging voor iedereen in de gemeente. Speciale aandacht gaat uit naar aantrekkelijke plekken voor kinderen om te kunnen buitenspelen, en veilige en groene plekken voor ouderen om te bewegen. Concrete wensen in dit verband is een aquapark speeltoestellen voor de Noord-Aa en plekken voor "Free Runnen" en "Parcours" (zoals nu al naast de Warande, in het Stadspark).
- D66 ziet kansen om een impuls te geven aan het groene hart tussen Rotterdam, Alphen, Leiden en Zoetermeer door een vaarverbinding te

realiseren. De vaarverbinding moet niet op zich staan maar passen in een regionale ontwikkelvisie.

- De gemeente maakt in beleid, programma's en bij het sluiten van overeenkomsten met projectontwikkelaars, woningbouwcoöperaties en andere actoren bij nieuwbouw en ruimtelijke inrichting, afspraken die bijdragen aan een groene en beweegvriendelijke omgeving die uitnodigt tot actief bewegen.
- Het capaciteitsonderzoek naar de bezetting van sportaccommodaties levert informatie op die moet worden benut om nieuwe impulsen te geven aan het gebruik van sportaccommodaties door verenigingen en scholen. Speciale aandacht moet er komen voor het Van Tuylpark.
- Het beleid om te komen tot de verduurzaming van sportaccommodaties waartoe een D66 motie heeft opgeroepen moet in de komende periode voortvarend worden uitgevoerd.
- D66 wil graag dat Zoetermeerders in hun eigen stad gebruik kunnen maken van een zwembad. Nu is de capaciteit aan zwemwater ruim onvoldoende. We willen erop inzetten dat er capaciteit bijgebouwd wordt in de komende jaren. Het vergroten van de capaciteit aan zwemwater moet echter wel op een verantwoorde wijze worden gerealiseerd, waarbij de exploitatiekosten in verhouding moeten staan met het gebruik ervan.
- Voor de schaatsers en andere ijssporters in Zoetermeer is het noodzakelijk dat de gemeente goede afspraken maakt met Silverdome, zodat de accommodatie ook voor langere tijd ten dienste staat van de ontwikkeling van de ijssporten in Zoetermeer.

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur bepalen het gezicht van een gemeente. Ze hebben niet alleen invloed op hoe mensen in de gemeente met elkaar omgaan, maar maken de gemeente ook aantrekkelijk om in de te wonen, werken en ondernemen of als toerist te bezoeken. Cultuurbeleid is een investering in mensen.

- D66 is van mening dat cultuuronderwijs belangrijk is en dat ieder kind hier recht op heeft. Daarom zou er gemeentelijk budget beschikbaar moeten worden gesteld om ieder kind tussen tot 13 jaar minimaal 1 uur in de week cultuureducatie te geven.
- D66 wil dat de gemeente een professional in dienst neemt met specifieke kennis van de lokale culturele sector en het onderwijs. Deze cultuurcoach helpt om jongeren in aanraking te laten komen met cultuur.

- Een toegankelijke beeldende kunstsector zal nooit helemaal zonder subsidieondersteuning kunnen functioneren. D66 vindt het wenselijk dat daar waar subsidie wordt verleend er prestatieafspraken worden gemaakt die enerzijds te maken hebben met de profilering van Zoetermeer en anderzijds met het bieden van een podium voor en ruimte aan (Zoetermeerse) kunstenaars. Denk hierbij met name aan de Kwikfit-locatie.
- Bij Kunstobjecten in de openbare ruimte moeten inwoners meebeslissen.
- D66 Zoetermeer vindt dat er meer expositieplekken in stad, wijk en buurt moeten zijn waar kunstenaars werk kunnen exposeren. Op initiatief van D66 is de gemeente met een pilot gestart voor meer kunst in de wijken.
- D66 steunt het initiatief om de Kolossus weer in de openbare ruimte terug te plaatsen.
- D66 kijkt verder dan de gemeentegrenzen. Door samen te werken kunnen gemeenten en andere overheden hun cultuurbeleid op elkaar afstemmen en elkaar aanvullen. Op die manier versterken geldstromen elkaar en kan het aanbod beter aansluiten op de vraag van inwoners. We willen dat gemeenten en de provincie gezamenlijk een voorstel indienen voor de culturele instellingen in de regio die volgens hen in aanmerking komen voor landelijke subsidies.
- Steeds meer instellingen maken gebruik van "cross-overconcepten". Mensen bezoeken een filmhuis niet meer alleen om een film te kijken, maar ook om wat te eten of drinken in het restaurant, of aan de bar. D66 wil dit soort "cross-overconcepten" de ruimte bieden. D66 ondersteunt cultureel ondernemerschap. De gemeente moet ervoor zorgen dat regels die dit in de weg staan verdwijnen.

De binnenstad

Zowel een bruisend centrum als cultuur zijn van economische waarde. Een bruisend stadscentrum waar mensen graag verblijven trekt ondernemingen aan. Een bloeiende culturele sector is een reden om ergens te willen wonen en maakt Zoetermeer aantrekkelijker voor talenten en bedrijven. Een bruisend centrum en een sterke culturele en creatieve sector zijn een essentiële voorwaarden voor een open, zich ontwikkelende en verbonden stad.

- Het heeft de voorkeur dat het Oude Huys (waar het Stadsmuseum tot de verhuizing is gevestigd) behouden blijft voor leisure of cultuur.
- D66 ziet poppodium de Boerderij als belangrijke voorziening in de stad met een regionale functie. Mede op initiatief van D66 is aan het college

opdracht gegeven om budget te reserveren voor de uitbreidingsplannen van de Boerderij.

- De binnenstad is dé locatie voor evenementen. Omdat de grootschalige evenementen op de Markt plaatsvinden wil D66 stimuleren dat er parkeergarage ónder de Markt komt en de auto's van de Markt verdwijnen.
- Juist in de binnenstad moeten regelluwe zones worden aangewezen waar makkelijker pop-up stores, pop-up horeca en evenementen kunnen experimenteren.
- De visie Centraal Park Zoetermeer (gebied rond de Dobbe) stimuleert de doorloop tussen het Stadshart en de Dorpsstraat. D66 staat achter deze visie en wil dat hier de komende periode veel wordt ontwikkeld zodat het gebied de gewenste kwaliteit en uitstraling krijgt.
- Bewaakte gratis fietsenstallingen zorgen ervoor dat meer mensen de fiets pakken daarom willen we de bewaakte fietsenstallingen in Stadshart en de grote stations behouden en waar nodig uitbreiden.
- Ook willen we gratis oplaadpunten voor mobiele apparatuur in het straatmeubilair.
- We zien graag dat de eigenaren van het Woonhart met initiatieven komen om meer bruis te geven aan dit stuk Zoetermeer op. Dit kan alleen onder de voorwaarde dat het (samenspraak)proces zorgvuldig wordt doorlopen en er oplossingen zijn voor de verwachte knelpunten ten aanzien van de infrastructuur en het parkeren.
- Voor de binnenstad is een betere en structurele samenwerking tussen alle belanghebbenden nodig. De gemeente kan hierin een stimulerende en aanjagende rol vervullen.

9. Financiën

D66 gaat voor een solide begroting. De begroting is toekomst-vast zodat we geen schuld doorschuiven naar een volgende generatie. Omdat iedereen meebetaalt aan de belastingen vinden we het belangrijk dat de gemeente zo transparant mogelijk is over inkomsten en uitgaven en daar ook verantwoording over aflegt.

D66 kiest voor investeren in de stad. Dat betekent dat we meevallers en extra geld dat we van het rijk krijgen, gebruiken om de voorzieningen in de stad op peil te houden en waar nodig te versterken. En dat geld zullen we hard nodig hebben om bezuinigingen terug te draaien die tijdens de crisis zijn ingezet.

- De gemeentelijke woonlasten stijgen niet harder dan de inflatie.
- Voor de afvalstoffenheffing zijn we voorstander van het principe "de vervuiler betaalt". Dat is eerlijker en beter voor het milieu omdat het mensen bewuster maakt van de échte kosten van hun gedrag.
- D66 wil inwoners meer invloed bij de totstandkoming van de begroting. Dat kan door invoering van een systeem van 'participatief begroten' of 'burgerbegroting' waarbij bedrijven en inwoners zeggenschap / invloed krijgen aan welke prioriteiten de gemeente geldt besteedt.
- Subsidies zijn bedoeld als steuntje in de rug, of om startende initiatieven te ondersteunen en om die reden bij voorkeur tijdelijk en moeten periodiek worden geëvalueerd op het bereikte effect.
- D66 is er voorstander van om de onroerende zaakbelasting voor startende ondernemers te beperken om zo meer werkgelegenheid in de stad te realiseren.

10. De vijf "richtingwijzers" van D66

De uitgangspunten van D66 zijn vastgelegd in vijf 'Richtingwijzers'. Deze geven richting aan het denken en de ideevorming binnen de partij, maar hebben niet de status van dogmatische waarheden.

1) Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. Daarom zien we de toekomst met optimisme tegemoet. Mensen zijn zo creatief dat ze steeds opnieuw zelf oplossingen vinden. Wij willen dat de overheid deze kracht, vindingrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. De sleutel voor verandering ligt bij mensen zelf en wij willen dat de overheid daarbij aansluit. Wat mensen voor zichzelf en anderen kunnen doen is veel belangrijker en effectiever dan wat de overheid kan doen.

2) Denk en handel internationaal

Samenlevingen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij staan open voor de gehele wereld en sluiten niemand uit. Bij alles wat we doen, vragen we ons steeds af, welke effecten dat heeft op anderen in deze wereld. Wij onderkennen dat Europa steeds meer ons binnenland wordt. Internationale samenwerking en economische vooruitgang zijn de sleutels naar een wereld met minder oorlog en conflicten. Daarbij handelen wij steeds pragmatisch, nuchter en op basis van feiten.

3) Beloon prestaties en verdeel de welvaart

Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig. Mensen zijn verschillend en wij willen dat de overheid ruimte laat voor die verschillen. Wij streven naar economische zelfstandigheid voor zoveel mogelijk mensen en vinden dat mensen die uitmuntend presteren daarvoor een beloning verdienen. Wij willen een dynamische, open samenleving waarin iedereen de ruimte krijgt om zijn eigen beslissingen te nemen en iedereen zich op zijn eigen manier kan ontwikkelen. Wij vinden het vanzelfsprekend om welvaart met elkaar te delen. We willen dat zoveel mogelijk mensen meedoen in het maatschappelijk en economisch proces, want daar worden we allemaal beter van. Voor mensen die zichzelf niet kunnen redden dragen we een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

4) Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen. Dat geldt voor de mensen om ons heen en voor onze omgeving. De aarde is niet van ons en dus geen gebruiksartikel. We willen stoppen met het uitputten en vervuilen van onze leefomgeving. We willen dat in de discussie over natuur en milieu niet het behoud, maar de aantasting van natuur en milieu beargumenteerd wordt.

5) Koester de grondrechten en gedeelde waarden

De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst. Lichamelijke integriteit, geweldloze oplossing van belangenconflicten en een respectvol gehanteerde vrijheid van meningsvorming en uiting, inclusief respect voor onze democratische rechtsstaat, zijn voor ons centrale waarden. Die waarden zijn universeel en zonder meer boven geschikt. Wij beschermen de grondrechten van onszelf en anderen.

11. Verantwoording

Op 22 februari 2017 besloten de leden van D66 Zoetermeer dat D66 in Zoetermeer deel zal nemen aan de Gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018. Daar hoort natuurlijk een verkiezingsprogramma bij waarin de kiezer onze visie op de toekomst van Zoetermeer kan vinden. Het programma is tegelijkertijd de opdracht van de leden van D66 Zoetermeer aan de nieuw gekozen fractie voor de periode 2018-2022 en vormt de inzet van D66 bij eventuele deelname aan de coalitieonderhandelingen.

Het bestuur van D66 Zoetermeer heeft erop toegezien dat het verkiezingsprogramma is opgesteld en vastgesteld. Voor het opstellen van het programma is oud-raadslid Chantal Kouwenberg gevraagd regie te voeren. Zij heeft aan het programma geschreven in nauwe samenwerking met de voorzitter van het bestuur, de zittende fractie en de wethouders. Ten behoeve van het schrijven van het programma zijn gesprekken gevoerd met een aantal vertegenwoordigers van maatschappelijke en commerciële organisaties in de stad. Daarnaast is tweemaal tijdens ledenvergaderingen over de opbouw en de inhoud van het verkiezingsprogramma gesproken en hebben de leden continue de mogelijkheid gehad input te leveren.

Het bestuur wil iedereen die bij de totstandkoming van dit programma betrokken is geweest bedanken voor de waardevolle inbreng en inzet. Tijdens de algemene ledenvergadering op 6 februari 2018 konden de leden het conceptprogramma amenderen. Het definitieve (geamendeerde) verkiezingsprogramma is vastgesteld op 6 februari 2018.